

Besluit

Afwijzing handhavingsverzoek tegen Ennatuurlijk B.V.

Ons kenmerk : ACM/UIT/595682
Zaaknummer : ACM/21/049881
Datum : 17 april 2023

Inhoud

1. Samenvatting	2
2. Inleiding	2
3. Verloop van de procedure	3
4. Het Bestreden Besluit	5
5. Bezwaargronden	5
6. Verslag van Bevindingen	5
7. Zienswijze Ennatuurlijk B.V.	6
8. Nadere hoorzitting	6
9. Beoordeling bezwaar door ACM	7
9.1. Ontvankelijkheid	7
9.2. Inhoudelijke beoordeling van het handhavingsverzoek van 25 juni 2020	8
9.2.1. Het begrip afleverset/warmtewisselaar in de zin van de Warmtewet	8
9.2.2. Het (betwiste) eigendom van de afleversets	10
9.2.3. De redelijkheid van de tarieven voor het ter beschikking stellen van de afleverset	10
9.2.4. De afbakening van het Verslag van Bevindingen	11
9.2.5. Verzoek om nader aanvullend onderzoek te verrichten	12
9.2.6. Overige	12
9.3. Conclusie	12
10. Besluit	13
Bijlage: wettelijk kader	14

1. Samenvatting

In dit besluit op bezwaar verklaart de Autoriteit Consument en Markt (ACM) het bezwaar dat Stichting Reeshofwarmte heeft ingediend tegen het besluit van 18 december 2020 met het kenmerk ACM/UIT/544823 op het handhavingsverzoek (het Bestreden Besluit) deels gegrond wegens gewijzigde motivering.

In het Bestreden Besluit heeft de ACM het handhavingsverzoek afgewezen vanwege het ontbreken van belanghebbendheid van Stichting Reeshofwarmte bij haar handhavingsverzoek. Om die reden is de ACM niet inhoudelijk ingegaan op de stelling van Stichting Reeshofwarmte in het handhavingsverzoek dat Ennatuurlijk B.V. in de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 in strijd met de Warmtewet een te hoog of onterecht tarief voor het ter beschikking stellen van afleversets in rekening heeft gebracht bij afnemers in Tilburg.

Na heroverweging stelt de ACM vast dat Stichting Reeshofwarmte, nu zij inmiddels 132 machtigingen van bewoners heeft overlegd, wel als belanghebbende kan worden aangemerkt. De ACM heeft daarom in bezwaar het handhavingsverzoek alsnog inhoudelijk beoordeeld. De ACM heeft daartoe een uitgebreid onderzoek gedaan naar de tarieven voor afleversets die Ennatuurlijk voor de periode 01-01-2014 t/m 31-12-2019 in rekening heeft gebracht aan verbruikers die aan Stichting Reeshofwarmte een machtiging hebben afgegeven. Sinds 1 januari 2020 geldt er een maximumtarief voor afleversets. In de periode tussen 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 gold er geen maximumtarief, maar was alleen geregeld dat het huurbedrag niet onredelijk mocht zijn. Op grond van dit onderzoek constateert de ACM dat de door Ennatuurlijk B.V. toegepaste methode voor het bepalen van tarieven voor afleversets niet onredelijk is. Dit betekent dat de ACM het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte alsnog afwijst.

1. Inleiding

1. Op 26 juni 2020 heeft Stichting Reeshofwarmte de ACM verzocht om handhavend op te treden tegen Ennatuurlijk B.V.

2. Bij het Bestreden Besluit heeft de ACM het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte afgewezen, omdat zij de Stichting Reeshofwarmte niet als belanghebbende bij het handhavingsverzoek kon aanmerken.
3. Stichting Reeshofwarmte kan zich hier niet in vinden en heeft daarom tegen het Bestreden Besluit bezwaar aangetekend.

2. Verloop van de procedure

4. Op 26 juni 2020 heeft Stichting Reeshofwarmte de ACM verzocht om handhavend op te treden tegen Ennatuurlijk B.V. omdat Ennatuurlijk B.V. de Warmtewet niet heeft nageleefd.
5. Bij e-mail van 18 augustus 2020 heeft Ennatuurlijk B.V. een schriftelijke zienswijze ingediend.
6. Bij besluit van 18 december 2020 heeft de ACM dit verzoek om handhaving afgewezen, omdat zij de Stichting Reeshofwarmte niet als belanghebbende aanmerkt. Voorts heeft de ACM overwogen dat nu Stichting Reeshofwarmte niet kan worden aangemerkt als belanghebbende bij het handhavingsbesluit de ACM niet toekomt aan een inhoudelijke beoordeling van het handhavingsverzoek. Dit besluit haalt de ACM aan als het Bestreden Besluit.
7. Tegen het Bestreden Besluit heeft Stichting Reeshofwarmte bezwaar gemaakt. De ACM heeft het pro-forma bezwaar van Stichting Reeshofwarmte op 20 januari 2021 ontvangen. De aanvullende gronden van bezwaar zijn op 22 februari 2021 bij de ACM binnengekomen.
8. De ACM heeft Stichting Reeshofwarmte en Ennatuurlijk B.V. bij brief van 23 maart 2021 uitgenodigd voor de hoorzitting op 8 april 2021.
9. Bij e-mail van 26 maart 2021 heeft de ACM Stichting Reeshofwarmte verzocht om nadere stukken in te dienen.
10. Bij e-mail van 7 april 2021 heeft Stichting Reeshofwarmte hieraan voldaan en een blanco machtigingsformulier, een lijst met machtigingen van verbruikers van Ennatuurlijk B.V. en een overzicht van de feitelijke werkzaamheden van Stichting Reeshofwarmte gestuurd.
11. Op 8 april 2021 heeft een hoorzitting plaatsgevonden.
12. Naar aanleiding van de hoorzitting zijn met en tussen partijen diverse e-mails en stukken gewisseld over de belanghebbendheid van Stichting Reeshofwarmte.
13. Bij brief van 18 juni 2021 heeft de ACM Stichting Reeshofwarmte en Ennatuurlijk B.V. laten weten dat nader onderzoek door de Directie Energie zal worden verricht. In diezelfde brief heeft de ACM de termijn voor de beslissing op bezwaar verdaagd zolang het onderzoek duurt.
14. Voor het verloop van de procedure in de onderzoeksfase wordt verwezen naar Hoofdstuk 2 van het Verslag van Bevindingen.¹
15. Op 30 juni 2022 heeft de Directie Energie van de ACM de uitkomsten van haar onderzoek naar de redelijk van de tarieven voor de afleversets vastgelegd in een verslag van bevindingen (hierna: het Verslag van Bevindingen).²

¹ ACM/INT/445896.

² ACM/INT/445896.

16. Bij e-mail van 26 juli 2022 heeft de ACM Stichting Reeshofwarmte de mogelijkheid geboden om een vertrouwelijkheidsclaim in te dienen over de verstrekte informatie.³
17. Bij e-mail van 19 augustus 2022 heeft Stichting Reeshofwarmte de ACM laten weten de namen en adressen van de belanghebbenden uit privacyoverwegingen en onder verwijzing naar de AVG als vertrouwelijke informatie aan te merken.⁴
18. Bij brief van 26 augustus 2022 heeft de ACM Ennatuurlijk B.V. de uitkomsten van haar onderzoek, vastgelegd in een verslag van bevindingen, (hierna: het Verslag van Bevindingen) toegezonden en de mogelijkheid geboden om vertrouwelijkheden te claimen in het Verslag van Bevindingen en het onderliggende dossier.⁵ Op 12 september 2022 heeft Ennatuurlijk B.V. aanvullende vragen gesteld aan de ACM over de vertrouwelijkheidstoets.⁶ Deze vragen zijn op 13 september 2022 beantwoord.⁷
19. Op 20 september 2022 heeft Ennatuurlijk B.V. gereageerd op de vertrouwelijkheidstoets.⁸ Zij merkt daarin informatie aan die zij buiten de openbaarheid wil houden. Deze reactie is gegrond op artikel 5.1, eerste lid, sub c Woo en/of artikel 5.1, tweede lid, sub f Woo.
20. Op 26 september 2022 heeft de ACM naar Ennatuurlijk B.V. gereageerd op de vertrouwelijkheidsclaims van Ennatuurlijk B.V..⁹
21. Op 6 oktober 2022 heeft een gesprek tussen Ennatuurlijk B.V. en de ACM over de brief van 26 september 2022 plaatsgevonden.¹⁰
22. Op 13 oktober 2022 heeft Ennatuurlijk B.V. een aanvullende reactie gegeven op haar vertrouwelijkheidsclaims.¹¹
23. Op 27 december 2022 heeft Stichting Reeshofwarmte de ACM schriftelijk in gebreke gesteld.
24. Op 11 januari 2023 heeft Ennatuurlijk B.V. de ACM laten weten in te stemmen met verzending van een gelakte versie van het Verslag van Bevindingen naar Stichting Reeshofwarmte.¹²
25. Op 18 januari 2023 heeft de ACM Stichting Reeshofwarmte het Verslag van Bevindingen toegezonden.
26. Op 2 februari 2023 heeft de ACM Stichting Reeshofwarmte en Ennatuurlijk B.V. de onderliggende stukken behorende bij het Verslag van Bevindingen toegezonden.¹³
27. Op 10 maart 2023 heeft een nadere hoorzitting naar aanleiding van het Verslag van Bevindingen plaatsgevonden.
28. Van de nadere hoorzitting is een verslag gemaakt, dat op 12 april 2023 aan Stichting Reeshofwarmte en Ennatuurlijk B.V. is toegezonden.

³ ACM/UIT/581164.

⁴ ACM/IN/710672.

⁵ ACM/UIT/581933.

⁶ ACM/IN/714717.

⁷ ACM/UIT/583587.

⁸ ACM/IN/716829.

⁹ ACM/UIT/584202.

¹⁰ ACM/INT/456545.

¹¹ ACM/IN/721350.

¹² ACM/IN/748280.

¹³ ACM/UIT/591384 en ACM/UIT/

3. Het Bestreden Besluit

29. Bij besluit van 18 december 2020 heeft de ACM het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte afgewezen. Bij dit oordeel betrof zij de vraag of Stichting Reeshofwarmte aangemerkt kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 1:2, eerste en derde lid, Awb dan wel als representatieve organisatie op grond van artikel 23 van de Warmtewet. Blijkens het Bestreden Besluit heeft de ACM vastgesteld dat niet relevant is of Stichting Reeshofwarmte een representatieve organisatie in de zin van artikel 23 van de Warmtewet is om als belanghebbende te worden aangemerkt, aangezien een handhavingsverzoek een aanvraag tot een besluit, zijnde een beschikking betreft. Een representatieve organisatie op grond van deze bepaling wordt alleen geacht belanghebbende te zijn bij een besluit, niet zijnde beschikkingen, genomen op grond van de Warmtewet. Daarnaast heeft de ACM vastgesteld dat Stichting Reeshofwarmte ook niet als een belanghebbende in de zin van artikel 1:2, eerste en derde lid, Awb aangemerkt kan worden. Naar het oordeel van de ACM is de statutaire doelstelling van Stichting Reeshofwarmte te ruim geformuleerd en niet geografisch beperkt en zijn de feitelijke werkzaamheden niet toereikend om aan te tonen dat Stichting Reeshofwarmte blijkens haar feitelijke werkzaamheden de algemene belangen behartigt om voor deze aanvraag tot handhavend optreden aangemerkt te worden als belanghebbende. Tegen deze achtergrond heeft de ACM het handhavingsverzoek afgewezen en is het tot een inhoudelijke beoordeling van het handhavingsverzoek niet gekomen.

4. Bezwaargronden

30. Stichting Reeshofwarmte vindt dat de ACM haar ten onrechte niet als belanghebbende bij haar handhavingsverzoek heeft aangemerkt. Zo stelt Stichting Reeshofwarmte dat zij een stichting is die een algemeen belang behartigt en vertegenwoordigt. Daarnaast stelt Stichting Reeshofwarmte dat zij, gelet op haar statuten, tracht te bevorderen dat de belangen van particuliere warmteverbruikers door warmteleveranciers worden erkend en serieus worden genomen. Volgens Stichting Reeshofwarmte zet zij zich sinds haar oprichting in voor eerlijke tarieven, participatie, eerlijke informatie en voorlichting voor particuliere warmteverbruikers. Ook met het aanwenden van rechtsmiddelen probeert de stichting haar doelstelling te verwezenlijken. Naar de mening van Stichting Reeshofwarmte onderkent de ACM onvoldoende dat de wetgever met artikel 1:2, derde lid, Awb heeft willen bewerkstelligen dat organisaties zoals Stichting Reeshofwarmte als belanghebbende kunnen optreden, als zij statutair gezien een algemeen of collectief belang behartigen. Volgens Stichting Reeshofwarmte kan het Bestreden Besluit geen stand kan houden en moet de ACM het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte alsnog inhoudelijk beoordelen onder toewijzing van een proceskostenvergoeding in de zin van artikel 7:15 Awb.
31. In de bezwaarfase heeft Stichting Reeshofwarmte machtigingen van afnemers van Ennatuurlijk B.V. overgelegd.¹⁴ Naar aanleiding van deze ingediende machtigingen heeft de Directie Juridische Zaken de Directie Energie van de ACM verzocht om nader onderzoek te verrichten naar aanleiding van het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte. In het Verslag van Bevindingen geeft de Directie Energie van de ACM haar conclusies weer op het inhoudelijke onderzoek. In dit verband merkt de ACM het volgende op.

5. Verslag van Bevindingen

32. In juni 2021 is de ACM, naar aanleiding van de bevindingen op de hoorzitting en de vervolgens gewisselde stukken, een uitgebreid onderzoek gestart naar de redelijkheid van de tarieven voor afleversets die Ennatuurlijk B.V. voor de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 in rekening heeft gebracht bij verbruikers die aan Stichting Reeshofwarmte een machtiging hebben

¹⁴ ACM/UIT/552762.

afgegeven. Daartoe heeft de ACM gekeken naar de methodiek die Ennatuurlijk B.V. hanteert om de tarieven van de afleversets vast te stellen en of deze methodiek redelijk is en gebaseerd op werkelijke kosten. De uitkomsten van dit onderzoek zijn opgenomen in het Verslag van Bevindingen.¹⁵

33. Na een uiteenzetting van het wettelijk kader en een beoordeling daarvan heeft de ACM vastgesteld dat voor de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 de tarieven die Ennatuurlijk B.V. in rekening brengt voor afleversets in ieder geval op kosten gebaseerd moeten zijn eventueel aangevuld met een redelijke winstoverslag. De kosten die hierbij betrokken worden, zien in ieder geval op de kosten voor het ter beschikking stellen van de afleversets (gebaseerd op investeringskosten) met inbegrip van een redelijke winstoverslag en de onderhoudskosten (oftewel operationele kosten).
34. De beschrijving van de methode om te komen tot redelijke tarieven heeft de ACM in dit Verslag van Bevindingen gebaseerd op de praktijk die zij sinds 2020 toepast bij het vaststellen van de maximum huurtarieven voor afleversets. Deze methode is gebaseerd op werkelijke onderliggende kosten van afleversets en houdt rekening met een vermogenskostenvergoeding voor afleversets. Naar het oordeel van de ACM doet deze methode ook recht aan de toetsingscriteria zoals die volgen uit de Warmtewet, zoals deze luidde in de periode waarop het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte betrekking heeft.
35. In hoofdstuk 6 van het Verslag van Bevindingen beschrijft de ACM de methode die Ennatuurlijk B.V. toepast voor de tarieven van de afleversets. In hoofdstuk 7 heeft de ACM de door Ennatuurlijk B.V. toegepaste methode voor de redelijkheid van de tarieven van de afleversets geanalyseerd. Naar aanleiding van deze analyse heeft de ACM geconcludeerd dat de door Ennatuurlijk B.V. toegepaste methode voor het bepalen van tarieven voor afleversets niet onredelijk is. De methode die Ennatuurlijk B.V. toepast om te komen tot tarieven voor afleversets is grotendeels vergelijkbaar met de methode die de ACM toepast om maximum huurtarieven voor afleversets te bepalen sinds 2020.

6. Zienswijze Ennatuurlijk B.V.

36. Ennatuurlijk B.V. stelt dat het eigendom van de afleversets bij Ennatuurlijk B.V. is gebleven en dat van natrekking geen sprake is. Ennatuurlijk B.V. wijst in dit verband op het arrest van het gerechtshof Den Haag van 16 mei 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:1541, en het arrest van het gerechtshof Den Bosch van 23 juni 2020, ECLI:NL:GHSHE:2020:1904. Daarnaast stelt Ennatuurlijk B.V. dat Stichting Reeshofwarmte ten onrechte de termen afleverset en warmtewisselaar door elkaar haalt dan wel vereenzelvigt. Ten slotte stelt Ennatuurlijk B.V. dat hij in de periode 2014-2020 redelijke tarieven voor zijn verschillende typen afleversets heeft gehanteerd.

7. Nadere hoorzitting

37. Naar aanleiding van het Verslag van Bevindingen heeft de ACM een nadere hoorzitting belegd. Doel van deze nadere hoorzitting is de partijen te horen over het Verslag van Bevindingen en hen de gelegenheid te bieden zich hierover uit te laten.
38. Stichting Reeshofwarmte kan zich niet vinden in het Verslag van Bevindingen dat de Directie Energie van de ACM heeft opgesteld.
39. Zo stelt Stichting Reeshofwarmte dat de ACM de periode waarop het handhavingsverzoek ziet ten onrechte heeft beperkt tot een periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019. Haar

¹⁵ ACM/INT/445896.

handhavingsverzoek heeft betrekking op de tarieven voor de afleversets zoals die in de periode vanaf 1 januari 2014 in rekening zijn gebracht en gelet op het tijdsplan van het door de ACM verrichte onderzoek had het onderzoek ook betrekking moeten hebben op de in rekening gebrachte tarieven in 2020 en het eerste deel van 2021. Stichting Reeshofwarmte stelt zich op het standpunt dat de tarieven zoals die vanaf 2020 voor afleversets zijn vastgesteld relevant zijn voor het beoordelen van de redelijkheid van de tarieven in de periode voor 2020. Hetzelfde geldt voor de tarieven die voor 2014 door de rechtsvoorgangster van Ennatuurlijk B.V. voor de afleversets in rekening zijn gebracht. Daarnaast zou het Verslag van Bevindingen niet beperkt moeten zijn tot de 132 bewoners die Stichting Reeshofwarmte hebben gemachtigd.

40. Ook is Stichting Reeshofwarmte het niet eens met feit dat de ACM in het Verslag van Bevindingen niet is ingegaan op het eigendom van de afleversets. Naar de mening van Stichting Reeshofwarmte zijn de afleversets door natrekking en/of contractuele afspraken (middels een 'hoge' aansluitbijdrage afgerekend voor de afleverset) het eigendom geworden van de afnemer.
41. Daarnaast stelt Stichting Reeshofwarmte dat het tapwaterapparaat niet als afleverset is aan te merken. De resterende onderdelen kwalificeren niet als een (reeds betaalde) warmtewisselaar waarvoor redelijke kosten voor het ter beschikking stellen in rekening kunnen worden gebracht.
42. Tegen deze achtergrond verzoekt Stichting Reeshofwarmte de ACM om aanvullend nader onderzoek te verrichten op basis van de juiste uitgangspunten en op grond daarvan te beslissen op het handhavingsverzoek. Mocht de ACM daartoe niet overgaan, verzoekt Stichting Reeshofwarmte de ACM haar bezwaar gegrond te verklaren onder toekenning van een vergoeding op grond van het bepaalde in artikel 7:15 Awb voor de door haar noodzakelijk gemaakte kosten voor juridische bijstand.
43. Verder meent Stichting Reeshofwarmte dat de ACM ten onrechte als uitgangspunt neemt dat alle directe en indirecte kosten voor het plaatsen, vervangen en onderhouden van de afleversets door Ennatuurlijk B.V. opgevoerd kunnen worden, omdat de ACM daarbij voorbijgaat aan de feitelijke situatie in de Reeshof waar je niet eens kan spreken over een afleverset.
44. Tot slot klaagt Stichting Reeshofwarmte over het feit dat er veel gelakt is in de onderliggende stukken die aan het Verslag ten grondslag liggen. Reeshof stelt dat zij hierdoor niet kan beoordelen of de tarieven redelijk zijn.
45. Ennatuurlijk B.V. heeft in zijn schriftelijke zienswijze van 18 augustus 2020 in eerste instantie het standpunt ingenomen dat Stichting Reeshofwarmte geen belanghebbende is bij het handhavingsverzoek. Desgevraagd heeft Ennatuurlijk B.V. tijdens de nadere hoorzitting laten weten Stichting Reeshofwarmte in deze specifieke procedure te zien als een belanghebbende vanwege de bundeling van belangen van de gebruikers in de Reeshof. Ennatuurlijk B.V. heeft geen bezwaren tegen het Verslag van Bevindingen aangevoerd en kan zich daarin vinden.

8. Beoordeling bezwaar door ACM

1.1. Ontvankelijkheid

46. Ingevolge artikel 1:2, eerste lid, Awb wordt onder belanghebbende verstaan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Ingevolge het derde lid van dit artikel worden ten aanzien van rechtspersonen als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen

47. Voor de vraag of een rechtspersoon belanghebbende is als bedoeld in artikel 1:2, eerste en derde lid, Awb, is bepalend of de rechtspersoon krachtens zijn statutaire doelstelling en blijkens zijn feitelijke werkzaamheden een rechtstreeks bij het Bestreden Besluit betrokken algemeen of collectief belang in het bijzonder behartigt. Met artikel 1:2, derde lid, Awb heeft de wetgever blijkens de totstandkomingsgeschiedenis veilig willen stellen dat organisaties als belanghebbende kunnen opkomen, mits een algemeen of collectief belang dat zij zich statutair ten doel stellen te behartigen en waarvoor zij zich daadwerkelijk inzetten, bij het besluit rechtstreeks is betrokken.¹⁶ Gelet op de vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, kunnen de in artikel 1:2, derde lid, van de Awb genoemde feitelijke werkzaamheden besloten worden geacht in het feit dat er sprake is van een bundeling van belangen waarmee effectieve rechtsbescherming wordt bevorderd.¹⁷
48. Mede naar aanleiding van de in deze procedure overgelegde machtigingen van bewoners van de Reeshof, is tijdens de hoorzitting besproken of in deze procedure Stichting Reeshofwarmte aangemerkt kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 1:2 Awb door een dergelijke bundeling van belangen van de bewoners van de Reeshof. Ennatuurlijk B.V. heeft tijdens de hoorzitting laten weten Stichting Reeshofwarmte als een dergelijke belanghebbende te zien. Gelet hierop komt de ACM tot de conclusie dat in dit specifieke geval Stichting Reeshofwarmte de collectieve belangen van de warmteverbruikers van de Reeshof behartigt. Door het optreden in rechte in deze zaak brengt Stichting Reeshofwarmte een bundeling van belangen tot stand. De overgelegde machtigingen van bewoners van de Reeshof ondersteunen dit. Dit betekent dat Stichting Reeshofwarmte aangemerkt moet worden als belanghebbende in de zin van artikel 1:2 Awb bij het handhavingsverzoek. Het gevolg hiervan is dat de ACM overgaat tot een inhoudelijke beoordeling van het handhavingsverzoek. De stelling dat Stichting Reeshofwarmte ook belanghebbende is in de zin van artikel 23 van de Warmtewet behoeft geen bespreking meer.

1.2. Inhoudelijke beoordeling van het handhavingsverzoek van 25 juni 2020

1.2.1. Het begrip afleverset/warmtewisselaar in de zin van de Warmtewet

49. Voor een inhoudelijke beoordeling van het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte is van belang om vast te stellen wat onder een afleverset/warmtewisselaar wordt verstaan. Partijen zijn namelijk verdeeld over de vraag wat een afleverset/warmtewisselaar precies is. Stichting Reeshofwarmte spreekt over een warmtapwaterapparaat niet zijnde een afleverset en bestrijdt dus dat de bewoners in de Reeshof een afleverset in de zin van de Warmtewet hebben. Daarom mag volgens Stichting Reeshofwarmte geen tarief hiervoor in rekening worden gebracht. Ennatuurlijk B.V. stelt dat wel degelijk sprake is van afleversets in de zin van de Warmtewet en dat daarvoor wel tarieven in rekening gebracht mogen worden.
50. In artikel 2, derde lid, onder b jo. artikel 8, eerste lid, van de Warmtewet staat gedurende de periode waarop het handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte betrekking heeft de term 'warmtewisselaar' opgenomen. De warmtewisselaar is daar echter niet nader gedefinieerd. Ook in de Warmteregeling en het Warmtebesluit is het begrip niet toegelicht.
51. De voormalig Minister van Economische Zaken heeft het volgende over de warmtewisselaar opgemerkt:

"Warmtewisselaar in de Warmtewet

De Warmtewet stelt dat de leverancier de redelijke kosten voor het ter beschikking stellen van een warmtewisselaar bij de gebruiker in rekening mag brengen. (...) In de nota van

¹⁶ Kamerstukken II 1988/1989, 21221, 3, p. 32-35.

¹⁷ Zie bijvoorbeeld ABRvS 24 juni 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BI9672 en ABRvS 15 juni 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:1626](#)

toelichting bij het Warmtebesluit is opgenomen wat onder een afleverset moet worden verstaan: «De afleverset bestaande uit een warmtewisselaar en warmtemeter. » In de praktijk zijn de begrippen «warmtewisselaar» en «afleverset» door elkaar gaan lopen waardoor onduidelijkheid is ontstaan. (...)

De wetgever heeft met de term warmtewisselaar in de wet feitelijk een afleverset (een warmtewisselaar inclusief buizen en aanvullende onderdelen) bedoeld, maar zonder de eventuele meter die hieraan gekoppeld kan worden. In de praktijk zijn diverse afleversets in omloop die ook verschillende functies hebben. Echter alle afleversets hebben primair de functie om ruimteverwarming en/of warm tapwater af te leveren bij een gebruiker.”¹⁸

52. Hieruit volgt dat de termen ‘warmtewisselaar’ en ‘afleverset’ door elkaar worden gebruikt. Volgens de Minister is een warmtewisselaar in feite een afleverset zonder een daaraan gekoppelde meter. Niet elke afleverset bevat echter altijd een warmtewisselaar. Ook wordt duidelijk dat er in de praktijk diverse soorten afleversets voorkomen in verschillende samenstellingen. Alle afleversets hebben primair de functie om ruimteverwarming en/of warm tapwater af te leveren bij een gebruiker. Ten slotte wordt duidelijk dat de leverancier de redelijke kosten voor het ter beschikking stellen van een afleverset/warmtewisselaar bij de gebruiker in rekening mag brengen.
53. De ACM stelt vast dat het Verslag van Bevindingen hiermee in lijn is. Het tapwaterapparaat waar Stichting Reeshofwarmte het in haar handhavingsverzoek over heeft, betreft in feite de warmtewisselaar voor warm tapwater.¹⁹ Dit onderdeel kan worden toegeschreven aan de afleverset, aangezien het de functie heeft om warm tapwater bij een gebruiker af te leveren. De ACM verwijst in dit verband naar de reactie van Stichting Reeshofwarmte op de vraag van de ACM over de fysieke situatie bij de bewoners. Deze vraag van de ACM luidt als volgt:

“Stichting Reeshofwarmte heeft in reactie op het informatieverzoek aangegeven dat alle bewoners dezelfde afleverset hebben. Uit de facturen die Reeshofwarmte heeft meegestuurd bij de beantwoording van het informatieverzoek blijkt dat Ennatuurlijk verschillende tarieven in rekening brengt voor afleversets zowel inclusief als exclusief een apparaat voor warm tapwater. Kan Reeshofwarmte bevestigen dat de fysieke situatie van een afleverset met een apparaat voor warm tapwater identiek is bij alle bewoners die zij vertegenwoordigt in haar handhavingsverzoek?”²⁰

Het antwoord van Stichting Reeshofwarmte luidt als volgt:

“Naar aanleiding van uw op 22 maart jl. aan mijn cliënte stichting Reeshofwarmte voorgelegde vraag zend ik u bijgaand de reactie die ik hierop van mijn cliënte heb ontvangen (...) Elk huis in de Reeshof met eigen aansluiting op het warmtenet heeft een apparaat voor warm tapwater boven de aansluiting met meter hangen (zie ook het overname punt uit de bestek tekening, die wij als prod. 3 bij het handhavingsverzoek hebben gevoegd). (...) Er is maar één feitelijke situatie voor alle mensen in de wijk Reeshof met individuele aansluitingen op het warmtenet van Ennatuurlijk. (...) In de Reeshof wordt namelijk een warmtewisselaar gebruikt voor warm tapwater, die in mogelijk een enkel geval van de leverancier wordt gehuurd. (...) Uw vraag of cliënte kan bevestigen dat de fysieke situatie van een afleverset met een apparaat voor warm tapwater identiek is bij alle bewoners die zij vertegenwoordigt in haar handhavingsverzoek dient dan ook bevestigend te worden beantwoord.”²¹

¹⁸ Kamerstukken II, vergaderjaar 2013-2014, 32 839, nr. 27, p. 10.

¹⁹ Zie randnummer 42 en 62 van het Verslag van bevindingen met documentkenmerk ACM/INT/445896.

²⁰ ACM/UIT/57397.

²¹ ACM/IN/688196.

54. Het bezwaar van Stichting Reeshofwarmte is dan ook ongegrond op dit punt.

1.2.2. Het (betwiste) eigendom van de afleversets

55. Daarnaast stelt Stichting Reeshofwarmte dat warmteverbruikers in de Reeshof te Tilburg door natrekking en/of contractuele afspraken de eigenaar zijn geworden van de afleversets. Om die reden zou Ennatuurlijk B.V. niet gerechtigd zijn voor de afleversets kosten in rekening te brengen.

56. De ACM merkt in dit verband op dat zij niet bevoegd is om hierover te oordelen. Een dergelijk geschil dient door Stichting Reeshofwarmte aan de civiele rechter te worden voorgelegd.²²

1.2.3. De redelijkheid van de tarieven voor het ter beschikking stellen van de afleverset

57. Ook voert Stichting Reeshofwarmte aan dat Ennatuurlijk B.V. gedurende de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 de Warmtewet niet heeft nageleefd, vanwege het ten onrechte in rekening brengen van een onredelijk hoge huur en/of huur voor de in de woningen van warmteverbruikers in Tilburg aanwezige afleverset. De ACM stelt vast dat hier geen sprake van is en licht dit als volgt toe.

58. Zoals blijkt uit het Verslag van Bevindingen, geschiedt de beoordeling of de tarieven die in de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 in rekening zijn gebracht voor de afleverset (die onderdeel is van wat nu de afleverset wordt genoemd) op grond van artikel 2, derde lid, sub b in samenhang met artikel 8, eerste lid, van de Warmtewet.²³ Deze beoordeling betreft een zogeheten redelijkheidstoets. De wet voorzag in de periode waarop het handhavingsverzoek ziet niet in een bevoegdheid voor de ACM om het (maximum)tarief vast te stellen dat voor de afleverset in rekening mocht worden gebracht. De wet voorzag enkel in de bepaling dat de leverancier ten hoogste de redelijke kosten (artikel 2, derde lid, onder b, van de Warmtewet) dan wel een redelijk tarief (artikel 8, eerste lid, van de Warmtewet) in rekening mocht brengen voor het ter beschikking stellen van de warmtewisselaar. De redelijkheid is in de wet- en regelgeving niet nader ingevuld. Om te bepalen of het tarief redelijk is, wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de daadwerkelijk gemaakte kosten. De redelijke kosten bestaan uit twee componenten, te weten (i) een vergoeding voor het ter beschikkingstellen van de afleverset (gebaseerd op de aanschafwaarde oftewel de investeringskosten); en (ii) een vergoeding voor de onderhoudskosten.²⁴

59. In randnummer 52 heeft de ACM vastgesteld dat het warmwatertapapparaat in feite de warmtewisselaar is. Op grond van de Warmtewet mocht de warmteleverancier in de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 ten hoogste de redelijke kosten (artikel 2, derde lid, onder b, van de Warmtewet) dan wel een redelijk tarief (artikel 8, eerste lid, van de Warmtewet) in rekening brengen voor het ter beschikking stellen van de warmtewisselaar. Het is de ACM na heroverweging niet gebleken dat de tarieven die Ennatuurlijk B.V. in de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 in rekening heeft gebracht voor het ter beschikking stellen van de afleversets onredelijk waren. De methode van Ennatuurlijk B.V. is op hoofdlijnen vergelijkbaar met de methode die de ACM toepast om de maximum huurtarieven voor afleversets te bepalen sinds 2020. De huurtarieven voor afleversets van Ennatuurlijk B.V. bestaan uit een kapitaalkostenvergoeding (gebaseerd op aanschaf- en installatiekosten van afleversets, levensduur van afleversets en een kapitaalvergoeding) en onderhoudskosten. Nu de ACM heeft

²² Zie bijvoorbeeld rechtbank Rotterdam 18 mei 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:4237, r.o. 34.

²³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2016-2017, 34 723, nr. 3, p. 43.

²⁴ Zie besluit van de ACM d.d. 20 april 2018, Besluit op Bezwaar VvE Sculptura Woontoren Appel, ACM/UIT/493826. Zie ook Kamerstukken II, vergaderjaar 2005-2006, 29 048, nr. 15, p. 12.

vastgesteld dat er wel degelijk sprake is van afleversets treft de aanname van Stichting Reeshofwarmte dat de ACM ten onrechte als uitgangspunt neemt dat alle directe en indirecte kosten voor het plaatsen, vervangen en onderhouden van de afleversets door Ennatuurlijk B.V. opgevoerd kunnen worden, geen doel.

60. Meer specifiek ten aanzien van de onderhoudskosten merkt de ACM nog het volgende op. Ennatuurlijk B.V. heeft de verschillende subtypes afleversets die zij heeft, opgedeeld in drie hoofdtypen. Voor deze zaak zijn van belang het type B en C. Type B betreft een afleverset zonder warmtewisselaar. Type C betreft een afleverset met een warmtewisselaar. Deze harmonisering komt de ACM niet onredelijk voor, ook omdat Ennatuurlijk B.V. vanwege historische redenen geen inzicht heeft op de specifieke situatie en subtype afleverset per bewoner. Voor type B worden geen onderhoudskosten in rekening gebracht omdat dit type afleverset bij een storing direct vervangen wordt. Voor type C heeft Ennatuurlijk B.V. de onderhoudskosten bepaald op € 35. Dit betreft een raming op basis van werkelijk gemaakte kosten in de regio Limburg. De ACM ziet in de stelling van Stichting Reeshofwarmte dat er geen regulier onderhoud plaatsvindt, maar slechts in geval van een storing of een lekkage, geen reden om aan te nemen dat genoemde onderhoudskosten onredelijk zijn. Voor het doen van het door de Stichting Reeshofwarmte gevraagde nader onderzoek op dit punt ziet de ACM dan ook geen aanleiding.
61. De ACM stelt vast dat het Verslag van Bevindingen deugdelijk en gemotiveerd tot stand is gekomen. Hieruit blijkt dat de door Ennatuurlijk B.V. toegepaste methode voor het bepalen van tarieven voor afleversets niet onredelijk is.
62. Het bezwaar van Stichting Reeshofwarmte op dit punt is ongegrond.

1.2.4. De afbakening van het Verslag van Bevindingen

63. Ten slotte stelt Stichting Reeshofwarmte dat het Verslag van Bevindingen ten onrechte geen betrekking heeft op de redelijkheid van de tarieven voor de afleversets in de periode voor 1 januari 2014 en de periode vanaf 1 januari 2020. Ook zou het Verslag van Bevindingen niet beperkt moeten zijn tot de 132 bewoners die Stichting Reeshofwarmte hebben gemachtigd. Dit betoog kan niet slagen. In dit verband merkt de ACM het volgende op.
64. Uit het op 26 juni 2020 ingediende handhavingsverzoek van Stichting Reeshofwarmte, dat een aanvraag is in de zin van artikel 1:3, derde lid, Awb, volgt duidelijk dat het betrekking heeft op de periode van 1 januari 2014 tot 1 januari 2020. De ACM verwijst naar randnummer 26 van het handhavingsverzoek. De ACM stelt daarom vast dat het Verslag van Bevindingen terecht betrekking heeft op de periode van 1 januari 2014 tot 1 januari 2020.
65. Daarnaast stelt de ACM vast dat de tarieven in de periode voor 2014 en de tarieven in de periode vanaf 2020 niet vergeleken kunnen worden met de tarieven in de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019 (waarop het handhavingsverzoek ziet). Zo is de Warmtewet op 1 januari 2014 in werking getreden.²⁵ Daarnaast is de Warmtewet op 1 januari 2020 in die zin gewijzigd²⁶, dat vanaf dat moment de ACM de wettelijke taak heeft om de maximum huurtarieven voor afleversets te bepalen.²⁷ Dit is een wezenlijke verandering wat betreft de regulering van de huurtarieven voor afleversets. De wetgever merkt het volgende op over de verschillen tussen de maximum huurtarieven voor afleversets en de redelijkheidstoets die tot 31 december 2019 voor de tarieven voor afleversets gold:

“Omdat de redelijkheid van de prijs van de afleverset niet afdoende kan worden getoetst wordt de afnemer onvoldoende beschermd. Het kabinet is om deze reden, en gezien de

²⁵ Staatsblad 2013, 358 samen met Staatsblad 2013, 326 samen met Staatsblad 2013, 325.

²⁶ Staatsblad 2018, 311.

²⁷ Zie artikel 2, derde lid, onder b, van de Warmtewet.

hierboven onderbouwde keuze om vast te houden aan het monopolie van leveranciers op het beschikbaar stellen van een afleverset aan verbruikers, van mening dat het instellen van een wettelijke maximumtarief voor een afleverset een goede en wenselijke manier is om de afnemer te beschermen. Met een maximumtarief (gebaseerd op gemiddelde kosten of een andere referentie) zijn uitvoering en handhaving veel minder problematisch. Belangrijke verschillen met een redelijke prijs in een individueel geval zijn dat de «discussie» over het maximumtarief vooraf wordt gevoerd, dat ACM niet gebonden is aan de informatie van leveranciers om het maximumtarief te bepalen, en dat de maximumtarieven vooraf vastliggen hetgeen leidt tot effectiever toezicht en beschermde verbruikers. Een ander relevant verschil met de «redelijke kosten» benadering is dat bij een maximumtarief meer vrijheid is om andere gegevens dan van een specifieke leverancier te gebruiken voor een objectieve vaststelling van het tarief. Het resultaat hiervan zijn maximumprijzen die vooraf vaststaan en gelijk zijn bij alle leveranciers.»²⁸

66. Dat het Verslag van Bevindingen betrekking heeft op de 132 bewoners die Stichting Reeshofwarmte hebben gemachtigd, kan Stichting Reeshofwarmte niet baten. Zoals de Directie Energie van de ACM in randnummers 41 en verder van het Verslag van Bevindingen opmerkt, baseert Ennatuurlijk B.V. zijn kostenopbouw niet op de feitelijke situatie zoals deze ter plekke is, maar gebruikt Ennatuurlijk B.V. een globale kostenverdeling voor drie hoofdtypen, namelijk type B: zonder warmtewisselaar, type C: met warmtewisselaar en type KZ: afleverset klein zakelijke aansluiting. De gemiddelde tarieven per hoofdtype zijn volgens de berekening van Ennatuurlijk B.V. € 70 voor type B, € 147 voor type C en € 256 voor type KZ. De ACM heeft op basis van de verkregen informatie van Stichting Reeshofwarmte en Ennatuurlijk B.V. de redelijkheid van de tarieven voor het ter beschikking stellen van de afleversets geanalyseerd. Deze analyse is gebaseerd op een relatief grote groep van bewoners van de Reeshof. Naar het oordeel van de ACM is het Verslag van Bevindingen dan ook voldoende representatief. De ACM acht het niet aannemelijk dat de in rekening gebrachte tarieven voor de afleversets bij de overige bewoners van de Reeshof wel onredelijk zouden zijn.
67. Tegen deze achtergrond concludeert de ACM dat de afbakening van het Verslag van Bevindingen niet onjuist is. Het bezwaar van Stichting Reeshofwarmte op dit punt is ongegrond.

1.1.1. Verzoek om nader aanvullend onderzoek te verrichten

68. Zoals blijkt uit het voorgaande, is de ACM van oordeel dat het Verslag van Bevindingen deugdelijk, en gemotiveerd tot stand is gekomen. Daarnaast concludeert de ACM dat het Verslag van Bevindingen terecht betrekking heeft op de periode 1 januari 2014 tot en met 31 december 2019. Gelet hierop ziet de ACM geen aanleiding om nader aanvullend onderzoek te verrichten zoals Stichting Reeshofwarmte de ACM verzoekt.

1.1.2. Overige

69. Tot slot kan ook de klacht van Stichting Reeshofwarmte dat er veel gelakt is in de onderliggende stukken niet tot een ander oordeel leiden. Het betreft gegevens die zijn aangemerkt als persoons- en/of bedrijfsvertrouwelijke gegevens.

1.3. Conclusie

70. Na heroverweging van het Bestreden Besluit merkt de ACM Stichting Reeshofwarmte aan als belanghebbende bij haar handavingsverzoek nu zij in bezwaar 132 machtigingen van bewoners heeft overlegd. De ACM heeft het verzoek om handhaving van eiser eerder niet behandeling

²⁸ Kamerstukken II, vergaderjaar 2016-2017, 34 723, nr. 3, p. 21.

genomen. Aangezien de ACM nu na onderzoek tot de slotsom komt dat dit verzoek om handhaving moet worden afgewezen onder gewijzigde motivering, is het bezwaar van eiser deels gegrond. Op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht vergoedt de ACM de reis- en verletkosten die eiser in de bezwaarfase heeft gemaakt.

9. Besluit

De Autoriteit Consument en Markt:

- I. Verklaart het bezwaar van Stichting Reeshof warmte deels gegrond;
- II. wijst het verzoek van 26 juni 2020 om handhaving van artikel 2, derde lid, onder b (oud) jo. artikel 8, eerste lid, (oud) van de Warmtewet van Stichting Reeshofwarmte alsnog af en herroept het besluit van 18 december 2020 met het kenmerk ACM/UIT/544823 ;
- III. stelt dit besluit op bezwaar met gewijzigde motivering hiervoor in de plaats;
- IV. vergoedt de reis- en verletkosten van eiser tot een bedrag van 1.492,50 Euro.

Den Haag,

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

mr. M.T.P.J. van Oers
Directeur Juridische Zaken

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar de Rechtbank Rotterdam, Sector bestuursrecht, Postbus 50951, 3007 BM Rotterdam. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

Bijlage: wettelijk kader

Algemene wet bestuursrecht

Artikel 1:2, eerste lid

Onder belanghebbende wordt verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken.

Artikel 1:2, derde lid

Ten aanzien van rechtspersonen worden als hun belangen mede beschouwd de algemene en collectieve belangen die zij krachtens hun doelstellingen en blijkens hun feitelijke werkzaamheden in het bijzonder behartigen.

Artikel 1:3

- 1. Onder besluit wordt verstaan: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling.*
- 2. Onder beschikking wordt verstaan: een besluit dat niet van algemene strekking is, met inbegrip van de afwijzing van een aanvraag daarvan.*
- 3. Onder aanvraag wordt verstaan: een verzoek van een belanghebbende, een besluit te nemen.*

Warmtewet

In de periode waar de klacht van Stichting Reeshofwarmte betrekking op heeft (01-01-2014 t/m 31-12-2019) is de Warmtewet een aantal maal gewijzigd. Artikel 2, derde lid, en artikel 8, eerste lid van de Warmtewet zijn in deze periode echter ongewijzigd gebleven. Deze artikelen luiden gedurende deze periode als volgt:

Artikel 2, derde lid:

- 3. Ten aanzien van de levering van warmte brengt de leverancier ten hoogste in rekening:*
- a. de maximumprijs, bedoeld in artikel 5, eerste lid,*
 - b. de redelijke kosten voor het ter beschikking stellen van de warmtewisselaar, bedoeld in artikel 8, eerste lid, en*
 - c. het tarief voor de meting van het warmteverbruik, bedoeld in artikel 8, vijfde lid.*

Artikel 8, eerste lid:

- 1. Een leverancier heeft tot taak er zorg voor te dragen dat binnen een redelijke termijn en tegen redelijke tarieven en voorwaarden aan verbruikers een warmtewisselaar ter beschikking wordt gesteld door middel van verhuur wanneer:*
- a. een bestaande warmtewisselaar dient te worden vervangen;*
 - b. een nieuwe warmtewisselaar wordt geïnstalleerd in een nieuw gebouw.*

De Warmtewet bevatte in deze periode geen definitie van het begrip 'warmtewisselaar'. Met de wetwijziging van 1 jul 2019 zijn in de Warmtewet in artikel 1 de volgende definities opgenomen van het begrip 'afleverset voor warmte' en het begrip 'individuele afleverset voor warmte'.

afleverset voor warmte: installatie waarmee ten behoeve van warmtelevering aan een verbruiker energieoverdracht plaatsvindt tussen een warmtenet en een binneninstallatie of een in pandig leidingstelsel;

individuele afleverset voor warmte: afleverset voor warmte waarmee ten behoeve van warmtelevering aan een verbruiker energieoverdracht plaatsvindt tussen een warmtenet en een binneninstallatie;

Met de recente wetwijziging van 2 maart 2022 – dus na afloop van de periode waarop de klacht van Stichting Reeshofwarmte betrekking heeft – zijn de artikelen 2, derde lid, en 8 van de Warmtewet gewijzigd. Sindsdien luiden deze bepalingen als volgt:

In artikel 2, derde lid:

3. Ten aanzien van de levering van warmte brengt de leverancier ten hoogste in rekening:

a. de maximumprijs voor de levering van warmte, bedoeld in artikel 5, eerste lid;

b. het maximumtarief voor het in gebruik nemen van de afleverset voor warmte, bedoeld in artikel 8, eerste lid;

Artikel 8, eerste, zesde en achtste lid:

1. Een leverancier heeft, met uitzondering van gevallen waarin dit voor de levering van warmte niet noodzakelijk is, tot taak er zorg voor te dragen dat binnen een redelijke termijn en tegen ten hoogste een door de Autoriteit Consument en Markt vast te stellen tarief een afleverset voor warmte in gebruik kan worden genomen wanneer:

a. een bestaande afleverset voor warmte dient te worden vervangen;

b. een nieuwe afleverset voor warmte wordt geïnstalleerd in een nieuw gebouw.

Het tarief kan verschillen voor verschillende categorieën en aanvullende functionaliteiten van afleversets voor warmte

(...)

6. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld omtrent:

a. de eisen waaraan een meetinrichting ten minste voldoet, waarbij ten aanzien van meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn in ieder geval regels worden gesteld ten aanzien van de beveiliging van meetgegevens;

b. de berekening van de hoogte van het door de Autoriteit Consument en Markt vast te stellen maximumtarief voor het in gebruik nemen van een afleverset, en

c. het vaststellen van categorieën en aanvullende functionaliteiten van afleversets.

(...)

8. Een afleverset voor warmte ten behoeve van warmtelevering aan één verbruiker wordt door middel van verhuur tegen ten hoogste het voor die afleverset vastgestelde tarief, bedoeld in het eerste lid, ter beschikking gesteld.